

Передплата

«РУСЛАНА» вивозять:

в Австрії:

в цілий рік . . . 20 кор.
в пів року . . . 10 кор.
в четверть року . . . 5 кор.
в місяць . . . 170 кор.

За границею:

в цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
в пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Подлявоке число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вирнеш ми очі і душу ми вирнеш; а не возьмеш млости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Харунщина). Експедиция місцева в Агенції Соколяського в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереження — Рекламациі неопечатаніє вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надслани» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Погром соціялістів в Німеччині.

(X) Від четвертини столітя розвинули в Німеччині соціялісти широко червоний прапор, з великим шумом проповідували свою науку посеред широких верств народних, з незвичайним завзятєм вели боротьбу з сучасним ладом суспільним та державним і вельми скоро осягали одну побіду за другою. Не зуміла їх спинити залізна рука німецького канцлера Бісмарка, не встигла ослабити їх рішучість німецького цисаря, не довели до примирення їх змагань оперті на основах віри і народности сторонництва і живла. В останнім парламенті німецьким зросли соціялісти до незвичайної сили 81 мандатів а до того покликували ся на се, що на їх послів упало три мільони голосів і ся обставина вельми яскраво освічувала успіх і поступ соціялістів в Німеччині, а відбивала ся також голосним відгомном по інших державах Європи. Тепер же при першій виборі понесли соціялісти страшне поразенє і втратили 18 мандатів, а поразенє їх є тим більше знаменне, що консервативний центр парламенту, на котрого ослабленє правительств так завзято наважило ся, вийшов з виборів ненарушено в дотеперішній силі, а тимчасом на соціялістів упало тепер значно менше голосів, як при останних виборах, до тогож в Саксонії, яку доси уважали головним своїм огнищем, значенє їх зовсім підупало.

Причини, для яких консервативний центр вийшов з виборів побідно, а соціялісти поразені, можна легко зрозуміти. Значенє центра основувало ся на власних

силах, на власній роботі і політичнім вихованю консервативних верств суспільности в дневникарстві, в товариствах, на зборах. Тимчасом до соціялістів приставало останними часами багато невдоволених так само, як і в Австрії мнимо поступові окляки і бундючність соціялістів поривають за собою чимало живел з посеред широких верств народних, хоч они в цілости не згоджують ся із змаганями і наукою соціялістів. Тимто коли в Німеччині залунали відклики до народолюбства широких верств, покинули сї помічні відділи соціялістичний табор. Крім того безнастанні страйки викликувані соціялістами спричинили такі відносини, що широкі верстви відчули се на своїй кишені (дорожня) і перестали вірити в непохибність науки соціялістів, бо переконали ся, що подаваний соціялістами загальний лїк на уздоровленє відносин не приніс сего уздоровленя. Віра в непомильність соціялістичних проводирів підупала і се відбило ся при теперішних виборах. Вправді втратє ше перевести чимало доповняючих виборів, одначе з того поразеня не встиють уже соціялісти дивгнути ся до давного значіня.

Консервативний центр німецького парламенту, оснований на християнським світогляді, задержить і в будучині своє значенє парламентарне під проводом свідомих ціли людей.

Вислід виборів в Німеччині, а особливо страшенний погром соціялістів, викликав велике пригнобленє в соціялістичних кругах, а се видно з головного дневника соціялістичного Arbeiter Zig. І у нас в Галичині соціялісти, від котрих

майже нічим не ріжняться ся радикали з своїми мінімальними і максимальними програмами, заходять ся вельми заповадливо коло того, щоби широкі верстви народні рускі, селянство і дрібне міщанство використати для будівлі свого соціялістичного ладу. Вправді повело ся їм подекуди приєднати особливо молодих людей для своєї науки, захитати основи віри, впоїти байдужність до всяких ідеальних змагань а виставити «жолудкову політику» яко найвисшу ціль, одначе ми не сумніваємо ся, що здоровий хлопский розум руского загалу таки розбере добре обіцювані соціялістами і всякими їх союзниками грушки на вербі і остане непохитно при вірі і народности своїх предків. Одначе треба тут щирої, ревної праці коло освідомлення, просьвіти і добробиту сих широких верств народних нашої інтелігенції, котра повинна згуртувати ся і вести в тім напрямі систематичну роботу і організацію, а до того треба також чимало саможертви, бо самі наріканя на соціялістів і всяких їх спільників, не допоможуть.

Конституціоналізм російських сторонництв.

Єще всім нам є в тямці, як то російські сторонництва з молодечою недосвідченостію кинули ся були до борби з енергічним кличем: все, або нічо! І чим острійший тон, чим далекосягліші жаданя тим, успішнійшою видавала ся їм така політика. Однак небавом прийшов завід.

Уляна Кравченко.

Сонет.

Ой скоро, скоро ластівка літає,
скорійше лінуть літа молоді,
не вернуть ся — лиш в серці ще живі,
лиш сиогад з них старість звеселяє.

Душа з весни днів сьвятоші скриває,
мов граб, що вялий лист держить в

вонз на старість юні сни свої [зимі,
і блески зір провідних зберігає.

Тож бач, мій брате, щоб палка душа
не взяла замість зір горючих в дали
тих огників зрадливих із багна,

щоб міг ти вірити в ті ідеали,
котрим душа служила молода,
щоб ними ти радів в днях старости-

[печали.

Лебедина пісня.

Втомилось серденько і сили немає,
тобі, милий, пісню останню співає.

Любов твоя пісню у серці будила, —
безсонная туга серце притомила.

Любов твоя першу пісонку збудила, —
безсонная туга пісень здрій спинала.

Отсе лебедину вже пісню співаю,
останнє пращаннє любови кидаю.

Любов догарає і гасне тихенько,
пропала груди, спалила серденько.

Гнеть серце втомлене замовкне-спо-

останнє до тебе отся пісня лине. [чине, —

Душу виливаєсь в пісню лебедину,
пращаючи щастя рожеву хвилину.

Пращаючи в пісні все, що тут лю-

що возьме минувшість і смерть і мо-

Працаю конаннє і щастє і мрію,
працаю, забуду і більш не жалію.

Вже тихі і ніжні, срібні пісні звуки,
нема в них проклону, жалю ні роз-

Вже звуки так срібні, як зір тих пи-

і тихі як сьвіт сей, що в тьміночі гине.

Вже звуки і слова як мли сї про-

з дупі улїтають, падуть наче зорі.

Сріберним зір ровм при тобі падають,
в лебединій пісні тихенько конають...

П у с т к а.

(На мотив Метерлінка).

Змовкло в серці слово ласки,

Змовк проклін —

Що скажу я, сли до мене

Верне він?

Показало ся, що ані правитель-ство російське не є вже таке цілком слабе, ані соціалістично-радикальні партії такі знов дуже могутні, щоби цілу державу і всі відносини можна було відразу перемінити після теоретичного моделю найновішої системи! Тепер, по році, в передодню нових виборів до думи, російські партії «на місці настрою ставлять політичний розум...» А що також наші радикали, а за ними і націонал-демократи і собіж з подиву гідною безкритичністю бачили вже у своїй уяві весь сьвіт опанованим радикальними ідеями соціальної демократії і в тім напрямі стали кермувати нашу народню політику, — то для поучаючого приміру подамо отсе статю київської «Ради» п. з «Всенародне гасло», в якій об'єктивно схарактеризовано сю переміну тактики російських сторонництв. Разом з вісткою про погром соціалістів в Німеччині, можна з тих даних вивести не одну науку для наших «поступових» політиків.

Як се не дивно, — пише Рада — а проте ми справді маємо тепер таке гасло, що охоплює, еднає всі частини громадянства в цілій Росії. Се гасло — зробити не можливим роспуск другої державної думи. Повною несподіванкою для всіх, безперечно, являють ся те, що одним із найгорячіших прихильників сего гасла є російська бюрократія. Правда, бюрократія по своєму розуміє се гасло. Через се і заходи її, щоби досягти своєї мети, особливі. Визнаючи, що і нова дума, коли її більшість буде опозиційна і ліва, розбурхає широкі народні маси, бюрократія натурально, з погляду своїх інтересів мусіла вжити всіх можливих заходів, щоби Набокови, Родічеви, Аладіни, Анікіни, Рамашвілі не побачили Таврійської Палати. Звідси циркулярі, пояснення, робітничі і земельні закони, які всі разом мали на меті одних усунути від участі у виборах до думи, інших втихомирити подарунками.

Позбавивши виборчого права сотні тисяч робітників і селян, вона допомогла інтензивному розвитку політичної самосвідомости народніх мас, ще й досі — час вже се отверто визнавати — занад-

то мало розвинених політично. Переводячи в життя таким заходом своє гасло, вона разом з тим готувала міцний — не теоретичний, а практичний — ґрунт для порозуміння опозиції і лівих під час виборів. Таким чином, не маючи сама сили і змоги перевести се гасло в життя, бюрократія виробляла кожним кроком своєї діяльності силу сполученої демократії. Ся сила тільки й зможе зробити роспуск нової думи неможливим навіть тоді, колиб з погляду своїх інтересів бюрократія схотіла роспустити думу.

Поруч з сим, для того, щоби з першогож дня зробити не можливим мітінгову думу, бюрократія в своїх канцеляриях готує проекти законів по всім питанням державного життя. Органічна законодавча діяльність не дасть спроможности ні опозиції, ні лівим перетворити думи в агітаційний центр цілої держави. Так принаймні думає правительство.

Коли уряд примушений був покласти в основу своєї «органічної роботи» небажаність роспуску думи, так очевидячки і партія «Народньої Свободи» повинна збудувати свою діяльність і тактику на сьому ж гаслі. Визнавши, нарешті, що думська тактика кадетської фракції була помилкова (!), що блискучі промови найкращих кадетських ораторів не допомогли здобути ні одної фортеці бюрократії, «Р'вчъ» каже: «ми повинні робити так, щоби другу думу не роспустили». А прийшовши до того переконання, що у нас ще конституції немає, що ще треба виробити її, кадети йдуть тепер з метою законодавчим шляхом здобути парламентарний лад Росії.

Натуральна річ, переконавши ся в тому, що кожна конституція определяє ся відношенням соціальних сил, що роспуск думи став ся через несвідомість, неогранізованість тих соціальних сил, для яких парламентарний лад є *conditio sine qua non* їхнього існування, кадети йдуть тепер вдуму з таким законодавчим пляном, який на їхній погляд зорганізує народні маси, а значить і зробить неможливим роспуск другої думи. Реформа місцевого самопорядкування «на широким демократичних основах» — ось що в першу чергу повинна розв'язати нова дума. Наче об неприступну, міцну скелю, заміри уряду — роспустити непокірних представників народу — розіб'ють ся об організовану демократію, що в органах місцевого самопорядкування знайде міцний пункт.

Тамо собою розумієть ся, що виконання такого пляну можливо тільки тоді, коли більшість в думі буде з одного боку проти бюрократії, а з другого — не псуватиме з кадетського пляну своєю революційністю (!). Пояснення сенату та інструкції Крижановського зробили неминучим заснування коаліції всіх опозиційних партій. Але разом з тим революційність лівих, переконання, що ліві йдуть до думи, щоби зірвати її, робили майже неможливим таке порозуміння опозиції з лівими. Пригадайте тільки, як занадто непривітно зустріла мало не вся кадетська преса соціал-демократично-умірковану пропозицію Плеханова, повднати ся всім на одному гаслі — «полно-

властная дума». Але тепер справа стоїть инакше (!) і у лівих. Наука історії (!) не пройшла для них даремне. На місце настрою вони ставлять тепер політичний розум (!!)

І справді, що ближше стає до нас думський період, то дужче проявляють ся ця течія серед лівих, принаймні серед найбільш впливових серед соціал-демократів. «Як, що Набоков, пише в органі «Бунда» Шанін — думає, що наша «точка погляду конешне відкидає законодавчу роботу думи»; так він глибоко помиляєть ся. Питання про законодавчу діяльність в думі лівими — так кажуть вони — може бути розв'язане тільки в конкретних соціально-політичних обставинах, а не абстрактно. І розглянувши ці конкретні умови сучасного політичного моменту, автор приходить до того, що «реальне відношення сил скільки вони поки що визначило ся, малює нам іменно законодавчу діяльність, яко один із найбільш певних засобів для організації мас».

Такий погляд на законодавчу діяльність потроху прокладає собі шлях в усі ліві партії, які — треба додати — не одмовляють ся од своєї попередньої тактики, а тільки доповнюють її. Ми думаємо, що таке відношення лівих до органічної роботи в думі повинно усунути останню перешкоду при порозумінню всієї демократії під час виборів. Отжеж і ліві тепер на місце колишнього бойкоту думи ставлять своєю метою зробити неможливим роспуск другої думи, а законодавчу діяльність вважають одним із засобів, щоби перевести свою думку в життя.

Таким чином, бюрократія, опозиція і ліві тепер стали на формально спільний ґрунт: Три головних політичних сили сучасного російського громадянства змагають ся до того, щоби зробити роспуск нової думи неможливим. В цьому гасло їхньої діяльності. Натурально кожна з них вкладає свій змість в це гасло та держить ся своєї власної тактики.

3 державної ради.

Палата послів покінчила вчера свою діяльність і закрила ся, щоби зробити місце новій державній раді, опертій на широким демократичних основах.

В суботу вела ся дискусія над законом о льокальних залізницях. Між иншими ухвалено будову кількох нових залізниць в Галичині. Відтак приймила палата по довній дискусії також закон о відшкодованях та нещасні случаї при їзді автомобілями. Наради перервано о годині 10½ вночі.

В понеділок відповідав президент міністрів бар. Бек на інтерпеляції в справі скликаня соймів і надходячих виборів, відтак в справі заведеня загального забезпеченя на старість і на випадок неспосібности до праці та вкінці в справі дорожні і картелів.

Відтак палата в формі наглого внесеня ухвалила закон про виконуваня судівництва при висших краєвих судах і при найвиснім трибуналі, дальше ратифіковано конвенцію в Альжезірас, а по

Що скажу я? — Слів не має
Грудь пуста —
Блеск і чар втратило щастє
А міць біль —
Мчить душа з землі як пташка
З млистих піль...
Тож без слів віддам сей перстєнь
Золотий —
Хай мина' його і докір
Мій німий.
І лице вберу у осьмих
Хоч блідий —
Хай його минає докір
Мій німий.
А спитає, чом хатина
Так пуста? —
Вкажу каганець, що звільна
Догаря'
Пустка... сі отверті двері...
Каганець...
Се хвилин останніх наче
Образець.

